СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVII. Ч. 87. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ПЯТНИЦЯ, 15-го КВІТНЯ 1949. — No. 87. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, APRIL 15, 1949. VOL. LVII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свобода": BErgen 4-0807 / 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ЗЕМЛЕТРУС НАД ТИХИМ ОКЕАНОМ

ЗАПОВІДАЮТЬ ДАЛЬШІ ПОТРЯСЕННЯ.

Сієтл, у стейті Вашингтон, 13. квітня. — Досі нараховували шість смертних випадків і коло 50 каліцтв внаслідок землетрусу, який вважають за найсильніший, який досі записано в північно-західній околиці тихоокеанського побережжя. Він дався чути в год. 11.55 за часом Пацифіку і тривав 60 секунд. Він засягнув околицю довгу на 500 миль вздовж побережжя у стейтах Вашингтон, Орегон і Айдаго, а теж у Бритиш Колумбії, в Канаді. У містах Сієтл і Такома, в стейті Вашингтон, і в інших містах, навіщених потрясеннями, тисячі людей вибігли з будинків на вулиці ще в час і тому треба завдячувати мале число випадків смерти. Передвеликодні вакації дали притоку опорожнити школи з учнів попереднього дня й тому не було жертв серед шкільних дітей. Шкоду обчисляють досі на „багато мільйонів". Повалені різні будинки між ними є школи й одна церква, а стейтовий капітоль в Олімпії, Ваш. обставлено сторожею, бо в ньому зарисувалися стіни. Геологи з університету стейту Вашингтон класифікують землетрус як ч. 8 щодо сили. Найсильніше є ч. 12. Вони заповідають дальші потрясення, одначе слабші від перших, як це звичайно бувало підчас інших землетрусів.

ПРОЄКТ АДМІНІСТРАЦІЇ ДОЛИНИ КОЛУМБІЇ В КОНҐРЕСІ.

Вашингтон. — Довго ожиданий проєкт Адміністрації Долини Ріки Колумбії передав президент Труман конґресові до розгляду. Є це один з найбільших проєктів наводнення земель, складений на лад проєкту Долини Тенесі. Він обіймає контролю води ріки Колумбія і її доплинів на північно-західнім побережжі Пацифіку і побудову велетенських там для елекрівень і штучних озер в тій околиці для наводнення пустель. Труднощі у цьому проєкті такі, як і в Адміністрації Долини Тенесі: Одна школа економічна домагається добудови елекрівень федеральним коштом й розподілу водної та електричної сили безпосередньо під контролю уряду. Друга хоче передати електрівні у приватні руки, а щойно потім приділювати силу до домів.

ВИДАТКИ НА ОБОРОНУ УХВАЛЕНІ ТІЛЬКИ ПРОТИ ОДНОГО ГОЛОСУ В ПАЛАТІ

Вашингтон. — Палата репрезентантів ухвалила й передала сенатові біл на видання $15,905,416,000 на озброєння в скарбовім 1950 році. Це є найбільший одноразовий військовий мирний бюджет в історії Америки. Він містить $631,-252,000 більше ніж домагався президент. Коли б не про-комуніст, Віто Маркентоніо з Ню Йорку, ухвала була б одноголосна. Голосування виказало 271 „за", а 1 „проти".

Збомбардувати совєтські установи на порох — кличе конґресмен.

Серед цілоденної дебати конґресмен Кларенс Кенон, демократ з Мизурі, голова комісії приділів, заскочив палату репрезентантів такою відвертістю, якої досі не виявив ніхто в теперішніх мирних часах. Він промовляв за ухвалення фондів на 58 повітряних одиниць і серед промови сказав: „Щоб виграти війну, в яку ми можемо бути вмішані, треба скинути атомову бомбу у відповіднім часі і на належне місце. У перших трьох тижнях війни нам треба при допомозі атомової бомби збомбардувати на порох кожний військовий осередок Росії, інакше Росія може заняти европейський континент впродовж 60 днів". Очевидно, що американський удар мусить бути завданий літаками з приземних баз. „Усе, чого нам тепер треба, це літаків для перевозу бомб, бо бази ми вже маємо" — казав Кенон.

АМЕРИКА МАЄ ГОТОВІ СТРІЛЬНА ДЛЯ ОБОРОНИ ПЕРЕД ПОВІТРЯНИМИ НАПАДАМИ!

Ню Йорк. — „Напад з повітря на Ню Йорк належить до можливостей саме в оцій годині" — сказав на обіді Автомотивних Інженерів у готелі Ню Йоркер генерал Джозеф Т. МекНарні, голова команди повітряних матеріялів. Одначе проти такого нападу військова команда уже приготована і для перешкодження нападові має готових чотири роди літаків, керованих з землі. Вони мають на меті „переловити" ворожі бомбардувальники і їх знищити, заки вони ще прилетять на означене місце. Першу летючу бомбу виробив в Злучених Державах Чарлс Кетерінґ в підприємстві Дженерал Моторс, в рр. 1918-19, одначе тоді не було фондів на її продукцію в більшій кількості, виявив ген. МекНарні.

НАКАЗИ ДЛЯ НОВОГО КУРСУ КОМУНІСТІВ ПРИХОДИЛИ ВІД СТАЛІНА.

Ню Йорк. — На останнім передсвятковім переслуханні свідків у середу 13 квітня підчас розправи в федеральнім суді проти провідних комуністів складав зізнання колишній професор комуністичної Школи Суспільних Наук ім. Джеферсона в Ню Йорку, Френк С. Мейер. Він покінчив університет Принстон, поїхав до університету Оксфорд в Англії і звідти дістав поручаючі листи до краєвого виховного комуністичного директора, Джека Стечела, який тепер сидить на лаві підсудних. За впливом Стечела Мейерс дістав позицію виховного директора в Шікаґо в 1938 року Наступного року вийшла книжка Сталіна „Історія Комуністичної Партії" в якій містилися правила як переводити насильну революцію і тих правил мали притримуватися американські большевики після покінчення другої світової війни. Про це знає Мейерс тому, що він був професором в школі комуністичній, одначе покинув це становище після того, як американські комуністи дістали чере французького Діклью наказ притримуватися революційної тактики насилля в Злучених Державах.

СЕНАТОР ФЛАНДЕРС ХОЧЕ БОМБАРДУВАТИ ПІДСОВЄТСЬКІ ЗЕМЛІ ЛИСТІВКАМИ

Вашингтон, 13 квітня. — Одну з найбільш незвичайних думок виявив сенатор Ралф Е. Фландерс, республиканець зі стейту Вермонт у своїй промові в справі ратифікації Північно-Атлантійського Оборонного Договору. Він заявив, що буде агітувати проти ратифікації, доки уряд не переведе мирової офензиви проти Советів. „На тих звірів, що кинулися на цілий світ" говорив він — треба пустити керовані з землі стрільна й бальони наповнені брошурами й листівками. Треба звернутися безпосередньо до населення Росії й заатакувати „хижацький імперіялізм" головної комуністичної країни, а це Советів. Треба освідомити „визискуваний і ошукуваний нарід", який живе під контролею Советів і не робити це тільки звичайними, але й надзвичайними способами.

Коли кореспонденти запитали сенатора Фландерса, як це зробити зогляду на міжнародне право, він заявив: „Це можна зробити приватним підприємством". Тому, що серед европейських скитальників є багато осіб, що потерпіли від Советів і вони тепер живуть в таборах, годовані з дня на день, вони радо підіймуться такого діла. Їм треба дати літаки і вишкіл, а вони вже доконають решти. Треба створити Чужинний Леґіон з бувших підсовєтських громадян і раз розпочати мирову офензиву проти Росії, замість тільки обороняти себе перед совєтською пропагандою. — Думку створити Чужинний Леґіон подав уже давніше сен. Кабот Ладж і її тепер пригадав сенатор Фландерс.

ЗА ДОПУЩЕННЯ В АМЕРИКУ ВТІКАЧІВ З-ПОЗА ЗАЛІЗНОЇ ЗАСЛОНИ

Вашингтон. — Правнича підкомісія палати репрезентантів ухвалила новий начерк іміґраційного закону на місце дотеперішнього, в справі допущення іміґрантів зі скитальщини. Законопроект продовжує теперішній час іміґрації з двох років на три і замість теперішніх 205,000 скитальників хоче допустити 400,000, одначе останню сотню тисяч мав би право допустити впродовж четвертого року президент, якщо буде вважати це за потрібне. Предсідник підкомісії, конґресмен Франсис Е. Волтер з Пенсилвенії, заявив, що повна комісія згодиться на пропозицію, яка між іншими домагається, щоб установити дату 1 січня 1949 р. як граничну дату для кваліфікації, кого можна вважати за Ді Пі. Це дасть спроможність впустити до Америки утікачів з-під Советів, як теж і втікачів з-під націстського режиму. На підставі нових постанов можна буде допустити до Америки втікачів з Шанґаю і 18,000 польських вояків в Анґлії.

ПРИГАДУЮТЬ НА ПРОТИСОВЄТСЬКЕ ЗІБРАННЯ ВИГНАНЦІВ У КАРНЕҐІ ГОЛ

Ню Йорк. — Провідники втікачів з-підсовєтських країн, які скликають здвиг до Карнеґі Гол у Ню Йорку на четвер 5 травня, пригадують резолюцію, що вони зобовязуються дати всяку допомогу країнам, які попали під Совети. До таких країн зараховують: Альбанію, Болгарію, Чехословаччину, Естонію, Угорщину, Югославію, Лотву, Литву, Польщу, Румунію, Білорусь і Україну. На зібранні будуть приявні яких 50 провідників східно-европейських націй. Зібрання скликане за спонукою організації Комон Коз, яка має свою кватиру під ч. 444 Медисон Евеню в Ню Йорку.

ЧЕСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ ЗААРЕШТУВАЛИ АМЕРИКАНКУ

Прага, 14. квітня. — Місцева Амбасада Злучених Держав вчора повідомила, що чеська поліція в цьому місті заарештувала американську громадянку Власту Аделю Враз, керівничку Американської Допомоги для Чехословаччини, що роздає харчі і одяги для дітей. Її заарештовано ще минулої суботи в її бюрі та задержано в тюрмі „для дохоження в справі її зв'язку з політичною активністю". П-ню Враз заарештовано під кінець тижня, в якому поліція в Празі переводила докладний реєстр замешкалих там чужинців та їх активности.

ЗАКІНЧЕНО ПІДГОТОВКУ ПРОЄКТУ КОНСТИТУЦІЇ РАДИ ЕВРОПИ

Лондон, 14 квітня. Британське міністерство закордонних справ повідомило, що дипломатичні представники 10 заінтересованих в цій справі европейських країн вже закінчили підготовку проєкту конституції для Ради Европи, плянованого европейського над-уряду. Цей проект та рекомендації до нього будуть предметом нарад міністрів закордонних справ цих десяти країн, що повинні відбутися в Лондоні вже з кінцем ц. м. До країн, що вже висловили своє заінтересування Радою Европи та представники яких підготовляли для неї проект конституції, належать: Британія, Франція, Бельгія, Голандія, Люксембурґ, Швеція, Норвеґія, Данія, Італія та Ірляндія. Згідно з проєктом конституції, великі країни мали б мати в спільному парляменті по більше представників, ніж малі країни, але в екзекутивній Раді кожна країна мала б тільки одного представника.

СОВЄТИ ЗАКРИЛИ СВОЇ КОНСУЛЯТИ В ІРАНІ.

Теґеран, Іран, 14. квітня. — Протягом минулого тижня совєтський уряд закрив свої консуляти в чотирьох іранських містах, а їх штаб з родинами вже виїхав до Советів. Теж ці консуляти, що ще залишилися, роблять наглу підготовку до закриття та виїзду. Причин цеї акції не подається.

ВИКЛАД ПРОФ. СМАЛЬ-СТОЦЬКОГО НА КОНҐРЕСІ КАТОЛИЦЬКИХ СТУДЕНТІВ.

Мілвокі, Віс. — Минулої неділі, дня 10 квітня, тут відбувся під протекторатом архиєпископа М. Е. Келі реґіональний Конґрес Католицьких Студентів Американських Університетів, в якому взяло участь понад 200 делегатів. На запрошення президії Конґресу з докладом про „наступ комунізму на Американські Університети" виголосив проф. д-р Роман Смаль-Стоцький, представивши зібраним методи большевицької пенетрації та опанування американських професури й студентів. Після докладу відбулася жива дискусія.

„НА ТОРЖЕСТВАХ РУССКОЙ ПРАВОСЛАВНОЙ ЦЕРКВИ В МОСКВЕ" — під таким заголовком помістив цю фотографію місячник „Свет Православия" за січень, 1949, що появляється в місті Пряшові на Словаччині. Під фотографією подані дальше імена осіб: в першому ряді (зліва): Сергій, єпископ ростівський і таганрогський; Єлевферій, екзарх московської патріярхії в ЧСР та митрополит празький і чеський; „траґически погибший протопресвитер д-р Г. Костельник"; протоєрей Григорій Розумовський. В цьому самому виданні журналу надрукована довша вістка „О мученической кончине протоприсвитера д-ра Гавриила Костельника, вбитого греко-уніятским фанатиком, украинсько-нимецким националистом, подпольним агентом Вавикана" у Львові, 20-го вересня минулого року. В коментарах говориться, що „покійний о. Костельник кров'ю зберіг свою велику відданість Руській Православній Церкві". В інших повідомленнях зі Львова подано, що на могилі о. Костельника невідомі люди примістили таблицю з написом, що „він негідний лежати в українській землі". О. Костельник, як відомо, відіграв одну з головних роль в ліквідації Української Католицької Церкви в Західній Україні.

СОВЄТИ В О.Д. ОБВИНУВАЧУЮТЬ ЗАХІД В ПІДГОТОВЦІ ВІЙНИ

ВИСТУП ГРОМИКА ПРОТИ АТЛАНТИЙСЬКОГО ПАКТУ НА ТЛІ СХІДНО-ЗАХІДНИХ СУПЕРЕЧНОСТЕЙ.

Лейк Сoксес, Н. Й., 14. квітня. — Совєтський Союз через свого представника в Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй почав вчора генеральну атаку на підписаний 4-го квітня у Вашингтоні Північно-Атлантійський договір, характеризуючи його як зброю західних союзників в їх інтензивній підготовці агресивної війни проти Советів. Совєтський представник, заступник міністра закордонних справ А. Громико, обвинувачував партнерів договору, що вони свідомо змовилися для знищення світової організації при допомозі створеного ними „агресивного бльоку", що має бути випадовою базою для нової світової війни. В своїй майже півтора-годинній промові Громико вистріляв всі совєтські „калібри" проти Атлантійського пакту, представляючи його як „агресивну зброю" на тлі загальних совєтсько-західних політичних суперечностей. Громико зокрема обвинувачував за це Америку, Британію і Францію, заявляючи, що вони вже підготовили військові пляни для війни проти Советів, включно з ужиттям атомової бомби. В старанно приготованій промові, що її Громико відчитав з написаного тексту, Совети намагалися виказати, що Атлантійський пакт є нелегальним документом, що він заперечує попередні договірні зобов'язання західних союзників та що він йде в розріз з чартером Об'єднаних Націй. Громико говорив на пополудневій сесії Генеральної Асамблеї, на порядку нарад якої була резолюція в справі обмеження великодержавного права вета в Раді Безпеки, проти чого, очевидно, Громико рішучо виступав. Виступ Громика з цеї нагоди та його генеральна атака проти Атлантійського пакту були деякою несподіванкою для західних представників. Проте, американський представник, Ворен Р. Остин, негайно після того зголосився до слова з метою відповісти на закиди Громика, але листа бесідників на цій сесії вже була заповнена і тому Остин говоритиме на цю тему сьогодні. Проте, вже вчора він видав коротку заяву, стверджуючи безпідставність совєтських закидів. Перед виступом Громика американський представник говорив до теми, взиваючи Совєтський Союз підпорядкуватися волі більшости та погодитися на обмеження права вета, що його досі Совети вже стільки разів надуживали. Тому що Громико видвигнув свої обвинувачення проти Атлантійського пакту на тлі загальних совєтсько-західних непорозумінь і суперечностей, вважається, що цим започатковано сподівану східно-західну „холодну війну" на терені Об'єднаних Націй. На закінчення своєї промови Громико ще окремо обвинувачував Британію і Францію, що вони своєю участю в Антлантійському пакті порушили свої договори зі Совєтським Союзом та що на них спадає за це „повна відповідальність".

БРИТАНІЯ ВІДКИНУЛА СОВЄТСЬКИЙ ПРОТЕСТ В СПРАВІ АТЛАНТИЙСЬКОГО ПАКТУ.

Лондон, 14. квітня. — Британське міністерство закордонних справ вчора повідомило, що британський уряд відкинув совєтський протест і обвинувачення, мовляв, участь Британії в Атлантійськім пакті є порушенням британсько-совєтського договору з 1942 року. У своїй ноті, переданій вчора місцевій совєтській амбасаді, британський уряд відкликається до заяви міністрів закордонних справ у Вашингтоні, в якій з цілою рішучістю стверджено виключно мирові цілі Атлантійського пакту. Вину за теперішні розбіжности між великодержавами британський уряд в цій ноті скидає виключно на Совєтський Союз та наводить на це відповідні факти.

СКАНДИНАВСЬКІ КРАЇНИ ЗАПОВІДАЮТЬ МИТНИЙ СОЮЗ.

Анесі, Франція, 14. квітня. — На господарській конференції західно-европейських країн, що відбувається в цьому місті, Данія, Норвеґія і Швеція поінформували учасників, що вони задумують встановити спільну скандинавську тарифу, що евентуально може довести до повного митного союзу. При цій нагоді звертається увагу, що ці країни вже раніше повідомили Британію, що вони готові переговорювати з нею як одна митна цілість. До цього митного союзу мала б належати теж Ісляндія.

ДОМАГАЮТЬСЯ КАРИ СМЕРТИ ДЛЯ НАЦІСТІВ.

Нюрнберґ, 14. квітня. — Американський суд в цьому місті закінчив вчора відчитувати довгий на 800 сторін реєстр воєнних злочинів 21 обвинувачених відповідальних членів колишнього гітлерівського міністерства закордонних справ. На всіх 21 обвинувачених тільки трьох виправдано, а за 18 потверджено вину. В поодиноких випадках прокуратор домагається кари смерти. Вирок мав би бути проголошений сьогодні.

МІН. ШУМАН В ОБОРОНІ ВАШИНГТОНСЬКОГО ДОГОВОРУ В СПРАВІ НІМЕЧЧИНИ.

Париж, 14. квітня. — Французький міністер закордонних справ Робер Шуман виступив вчора в обороні досягненого недавно у Вашингтоні американсько - британсько - французького порозуміння щодо спільної політики в Німеччині, опрокидуючи закиди, мовляв, Франція поробила завеликі уступки. Свої твердження в цій справі Шуман висловив в одному пресовому інтерв'ю.

ГЕН. КЛЕЙ НЕ ВІРИТЬ В МОЖЛИВІСТЬ ПЕРЕРВАННЯ СОВ. БЛЬОКАДИ БЕРЛІНА.

Франкфурт, 14. квітня. — Американський військовий губернатор Німеччини, ген. Л. Д. Клей, заявив вчора, що він не вірить в можливість перервання Советами їхньої бльокади західних секторів Берліна і тому домагається ще дальшого скріплення повітряного постачання зі Заходу.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СЕНАТ ПЕРЕД ЕПОХАЛЬНИМ РІШЕННЯМ

Заки президент Труман предложив Сенатові Злучених Держав до ратифікації Північно Атлантійський Договір, він відвідав „сусідів", себто сенаторів. У колі своїх давних товаришів повів він балачку на тему сучасного міжнародного положення, а потім, як відомо, вступив ще до сенату, де сів на своїм давнім сенаторськім кріслі. Покликаний до слова розповів, яка то сумна подія (смерть Рузвелта) завела його до Білого Дому.

Таке „неформальне" поведення президента Трумана може видаватись багатьом дивним і незрозумілим. Але, як це описав минулої неділі Лестер Маркел в Ню Йорк Таймс, Труман вважає себе звичайною „пересічною людиною" і поводиться в Вашинґтоні в такий спосіб, як поводиться звичайний американець в Індепенденс, малому містечку в Мізурі, звідки президент походить. Як там чоловік має на думці якусь громадську справу, то йде поговорити зо сусідами, шукати в них поради чи переконати їх щодо слушности і потреби певної акції. Так пішов теж Труман поговорити собі з сенаторами в справі сенатської ратифікації Північно Антлантійського Договору, знаючи, що рішення сенату — згідно з Конституцією Злучених Держав — це останнє слово в цій справі.

Коли згадується за ці відвідини Трумана, мимоволі виринає в памяті особа великого американського президента, Вудрова Вилсона, що по першій світовій війні намагався втягнути Злучені Держави до Ліґи Націй. Нині всі погоджуються, що Вилсон, великий ідеаліст та знаменитий учений, коли би був як президент у контакті з сенатом в подібний спосіб, як це є з Труманом, Злучені Держави були б цілком певно вступили до Ліґи Націй, бо ж ця установа була на ділі американською ідеєю. Північно Атлантійський Договір, який тепер предложено сенатові, є не меншою подією, як була нею Ліґа Націй, чи як є нею Організація Обєднаних Держав. Це президент Труман добре розуміє і тому саме пішов відвідати „сусідів", знаючи добре їхні звичаї та амбіції, бо й сам був довгий час сенатором.

Треба надіятись, що сенат матиме більшість, потрібну для ратифікації Північно Атлантійського Договору. Найбільше дискусії буде правдоподібно над тими обставинами, які зобовязуватимуть Злучені Держави до участи в такій війні, на яку треба висилати американських вояків. Секретар стейту Ачесон облегчує ту важну точку тим, що каже, що не кожний напад на одну з 12 держав, які підписали Північно Атлантійський Пакт, вже змушуватиме інші держави, в тому теж і Америку, висилати зараз армію для оборони нападеного. Але з другого боку він твердить, що Північно Атлантійський Договір є цілком подібний до Договору в Ріо де Жанейро з 1947 року, який зобовязує Злучені Держави обороняти кожну американську республику на південь від Злучених Держав. Вже з цього одного пізнати, що Північно Атлантійський Договір таки потягає за собою дуже далеко йдучі мілітарні зобовязання з боку Злучених Держав, а в тому теж і фінансові. Це й буде предметом широкої дискусії в сенаті, можливо — в сучасних обставинах — навіть і непожаданої. Якраз і тому президент Труман відвідував сенаторів.

Президент Труман ще раз підкреслив у посланню до сенату, що Північно Атлантійський Договір змагає „до миру, справедливости та свободи". Він спричинений тим, каже президент, що світ був свідком, як народи малих держав „були позбавлені один за одним свободи шляхом терору та гноблення". Такого не хочуть дожити ці держави, що підписали Північно Антлантійський Договір. Це є змагання „народу Злучених Держав до справедливого й тривкого миру", закінчив президент.

Призабутий пострах імігрантів — Елис Айленд

„Остров Сліз", як звикли називати Елис Айленд, є добре відомий передвоєнним імігрантам з гірких досвідів. У часі останньої війни за нього майже забули. Як став тепер (від 15. березня) його управителем дистриктовий директор Іміграційної й Натуралізаційної Служби Едвард Дж. Шонесі, різні газети зачали приґадувати новову поколінню властиве значення назви „Остров Сліз".

„А от статуя Свободи, маєстатична стать дівоча на ґранітнім педисталі, зо смолоскипом у руці. „Америка, Америка!" — усі уста шепотом вимовляють те дивне слово і, всьо стовплене на переді пароплава, мов одна скаменіла маса, стоїть звернене в сторону цієї статуї" — писав Юліян Бачинський, автор книжки „Українська Іміграція", виданої в 1914 р. головно фондами У. Н. Союзу. Та побіч статуї Свободи, персоніфікації вільної землі Вашинґтона, стоїть теж і другий неменше памятний предмет думок колишніх імігрантів — іміграційна стація на острові Елис Айленд. Туди заїжджали з правила українські імігранти перед першою війною для провірки і щойно після того впускали їх до Америки. Що їм там доводилось переживати, стало пострахом і перейшло в міт, що задержався до нинішних днів. Бо багато бачили Статую Свободи, але не змогли з різних причин перейти провірки іміграційних властей і з жалем та розпукою верталися до свого рідного краю.

Тепер обставини цілковито змінились в Елис Айленд. Але до слова він знову приходить з відновленням іміграції — правда на інших підставах. Тепер уже не посилають туди нікого для провірки. Проте сюди попало кілька українських родин після приїзду з европейської скитальщини. Зі збільшенням іміграції таких випаків буде більше.

Колись затримання на Елис Айленд було вже загрозою депортації, тепер це тільки спомин з минулого. Правда, попадають туди теж особи, призначені на депортацію, але їх дуже мало, коли б таке трапилось з новими українськими імігрантами, то хай знають, що тих, яких мають завернути до Европи, приміщують хвилево на Елис Айленд, щоб дати їм спроможність себе оборонити.

Елис Айленд не є ніякою тюрмою, як це змальовують большевики. Це ніяке НКВД. Це нині культурний захист для тих, яким треба ще переходити провірку, щоб перейти браму Америки, або які мусять покидати вільну країну з різних причин, в сучасних обставинах головно з політичних — тісний звязок зо злочинами тоталітарних режімів в Европі.

Елис Айленд з своїми будинками й коридорами обіймає простір 23 з половиною акрів, отже є куди подітися. Є там цілі милі коридорів, є їдальні залі з харчем по 4,100 кальорій денно (пересічний американець дістає харчів з 3,000 кальоріями); є каплиця для богослужень кожної віри; є бібліотека з 10,000 томами творів; є читальня - рекреаційна заля з різними газетами в різних мовах; є дитячий садок-„кіндерґарден"; є спальні для півтора тисячки осіб. Є теж гостеприємна велика кімната, де вільно кожному громадянинові за окремим дозволом влади відвідати придержаних. Побіч тієї залі є приміщені бюрка різних добродійних агенцій, які готові помогти хвилевим мешканцям зовсім безплатно.

Дотеперішні випадки придержання на Елис Айленд українських імігрантів зі скитальщини покінчилися щасливо для придержаних. Якщо б в майбутності трапилося попасти туди якомусь іншому скитальцеві, хай памятає, що українські установи в Америці на нього не забудуть і подбають, щоб йому не сталася кривда.

Подбати про кращі хори

Хоч я не так довго в Америці, але вже довелось мені бувати в багатьох громадах, більших і менших, де міг добре приглянутись нашому життю. В старім краю я вже звик був до того, що й по селах були добрі хори, зокрема, коли йдеться про церковні хори і спів по церквах. Подібне думав я стрінути теж і тут в Америці. Але на моє велике здивування я завважив тут у багатьох громадах майже цілковитий занепад н а в і т ь церковного співу, що вважаю великим недомаганням, бо на тому може потерпіти сама церква, що знов було б великою шкодою для цілого нашого життя в Америці. Церква збирає кожної неділі ще й тепер велике число наших людей. П р а в д а, це головно старе покоління , а молодих відносно не багато, але й їх було б певно більше, коли би було піднесене мистецтво нашого церковного співу, коли би були добрі хори з інтелігентними диригентами, що знають своє діло.

Наша пісня, релігійна чи світська, така мельодійна і гармонійна, стільки в неї душі, почувань та інтерпретаційних можливостей, що вже сама проситься, щоб її взяти в добрі руки і дати їй рідне середовище, щоб могла теж і тут сповняти далі своє виховне та суспільне завдання, кріпити, обєднати та оживляти своїх і збуджувати серед американців подив для української культури. Коли ж навіть церква перестане бути по громадах таким середовищем, що є навіть у її власнім інтересі, то де шукати іншого виходу?

Тепер прибуває до Америки щораз більше число українців, що добре обзнайомлені з українською музичною культурою. Що більше, є і такі, що є творцями цеї культури. Чи не використати нашим громадам тих нових талантів?

Поневолений у к р а ї нський нарід ще не мав змоги розвинути свою рідну музику в такій мірі та формі, як це є з іншими народами. Але наша музично-народна творчість геніяльна. Передавана у високовартіснім оформленню наших мистців вона збуджує подив у найбільших музичних знавців культурного світу. Чому ж усім нам, в кожній громаді й церкві не любуватись нашою піснею у найкращім мистецькім виконанню?

Не хочу робити нікому викидів за теперішній стан українського хорового мистецтва по громадах, а зокрема по церквах. Теж зазначу, що не говорю тут про поодинокі імпозантні виступи хорів нашої молоді. Маю на думці тільки те, що я бачив по багатьох наших громадах і церквах. Занепад церковного співу є наглядний. На тому полі є велике занедбання і хтось мусить цю важну справу взяти собі до серця і щось в тім напрямі робити. Очевидно, що одинокий голос, що міг би тут дійсно заважити, це голос церковної влади. Наш обряд є чудовий, але він вимагає теж і чудового співу, щоб міг виявити усю свою велич і красу. Теж не хочу казати, щоб тут досі ніхто не дбав про добрі хори, ні теж, щоб не було й тут добрих диригентів. Я тільки говорю про сучасний стан.

Нині нема найменшої причини, чому не міг би бути в кожній громаді добрий український хор і під проводом фахових людей. Та це може статись тільки тоді, коли про це подбає усе громадянство, коли це буде турботою усіх, кому дорога українська пісня, українська культура.

М.

ВСТАВАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИМ СТАВАЙТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ДЕСЯТЬ МІЛЬЙОНОВОГО МАЄТКУ ЦЕЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

Протестаційна маніфестація українців в Бельгії

В неділю 3 квітня 1949 року десятьтисячна маса українських скитальців у Бельгії, через своїх представників, гідно заманіфестували нерозривний зв'язок українського народу з західнім християнським світом у боротьбі проти безбожної імперіялістичної Москви за свободу совісти й віри та за свободу народів і людини.

Нав'язуючи до урочистостей з приводу 50-ліття священства Святішого Отця Папи Пія XII. та приєднуючись до загальної протестаційної акції всього християнського світу проти злочинного засуду Примаса Угорщини Кардинала Міндсентія, українські скитальці в Бельгії сильним голосом і гідною поставою звернули увагу західних народів на величезну і далеко недоцінену ролю й заслуги України, Українського Народу й Української Церкви в відвічній боротьбі за утривалення Христового Царства на землі.

Протестаційна акція була підготовлена й керована Центральним Громадським Діловим Комітетом Акції, в склад якого увійшли представники обох віровизнань, як духовні так і світські. Почесний патронат над акцією обняли обидва українські Владики — Преосвященний Кир **Іван** та Високопреосвященніший Архиепископ Кир **Михаїл.**

Украінці маніфестували в 4 головних о с е р е д к а х свого скупчення, а саме: в **Гассельті, Льежі, Монсі й Шарлеруа.** Рано в год. 9. були відправлені всюди Торжественні Богослуження з Панахидами за всіх Поляглих і Замучених у боротьбі за Бога й Україну Українських Владик, священиків та мільйони вірних. По Богослуженнях сформувались маніфестаційні походи, в яких взяли масову участь українці з усіх довколишніх осередків та представники інших національностей, зокрема мадяри й італійці. Число маніфестантів у Монсі й Шарлеруа перевищало 1000, у Гассельті й Льежі було понад 500. Тільки в Льежі похід вулицями міста був заборонений з огляду на небезпеку к о н т р д е монстрації збоку комуністичних елементів. Походи випали імпозантно. В них брали організовану участь — духовенство, дітвора, вуглекопи, молодь, жіноцтво і решта громадянства. Відділи вуглекопів, СУМ-івців, пластунів, ішли у своїх одностроях, жіноцтво було одягнене в національні строї. Хори співали під час походу патріотичні й релігійні пісні. В поході в Монсі й Шарлеруа пригравали оркестри. На чолі походів несено прапори — український і бельгійський. Кожне скупчення українців несло свій транспарент в українській, і французькій згл. фляманській мовах. Написи на транспарентах голосили: „Українці протестують проти переслідування Церкви і віри!", „Україна — заборонo християнства!", „СССР — країна рабства і терору!", „Всі на бій з большевиками!", „Геть зі Сталіном-Антихристом!", Хай живуть наші Владики - Мученики!", „Хай живуть новітні хрестоносці з УПА!", „Хай живе Самостійна Україна!", „Хай живе Україна — центр антибольшевицького ф р о н т у!", „Домагаємося провірки концтаборів в СССР", „Домагаємося звільнення невинних жертв МВД!" і т. п.

Походи відбулись в зразковому порядку. Після того, в заздалегідь приготовлених залях відбулись протестаційні віча. Представники українців, бельгійців і інших народів забирали слово, п'ятнуючи злочинну діявольську політику червоних московских імперіялістів по відношенню до поневолених народів, Церкви і її найкращих представників. На закінчення, учасники зібрань прийняли однодушно низку резолюцій, в яких винесли рішучий протест проти переслідування большевиками Христової Церкви і її Представників, а зокрема Української Церкви і її Владик, як католицьких так і православних, підкреслено керівну ролю Української Повстанської Армії в единому фронті боротьби АБН, висунено домагання створити Міжнародній Трибунал для розслідження, осудження й покарання всіх злочинців червоної Москви та Міжнародню Комісію для перевірки жахливих концтаборів СССР.

Українські маніфестації в Бельгії в дні 3 квітня 1949 р. відбились голосним відгомоном у всій бельгійській пресі. Довші репортажі зі знимками помістили газети: „Раппель" (Шарлеруа), „Ля Провенс" (Монс), „Журналь де Монс", коротші нотатки подали „Ля Лібр Бельжік", „Ле Суар", „Гет Фолк", „Ді Нюве Гідс" і ін. Про українські маніфестації видало комунікат офіційне бельгійське агенство „Бельґа" і говорила про них радіовисильна Ено.

З нагоди маніфестації 3. 4. 49., видано заходом Ц. Г. Д. К. А. 10-тисячним накладом однодніувку у французькій мові п. н. „Українці Бельгії протестують проти переслідування віри". Українські маніфестації і названа однодніувка знайшли пове одобрення збоку католицьких кругів. Папський

(Докінчення на стор. 3-тій).

К. ПЕТРУС

СОВЄТСЬКІ АРЕШТАНТИ

...ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОБДУРЕНИМ ЧЕРВОНОЮ ПРОПАГАНДОЮ.

9)

Із ходу слідства я бачив, що дехто з моїх друзів та знайомих були арештовані і, збиті з пантелику слідчим, вони почали вже обговорювати і мене і сами себе. З ними і треба було якось зв'язатися. Але як це зробити? Тюремної абетки для перестукування вони не знали. І через „волю" зв'язатися з ними ми не мали ніякої можливості. Л и ш а л и с я чергові вартові, але їм не довіряли і зв'язуватися з ними було небезпечно.

І ось, одного разу, наш однокамерник, колишній червоний партизан, стоячи коло вікна, почав машинально вистукувати до трубі парового опалення. Через кілька хвилин у трубі почулися у відповідь металеві клацання в певному порядку. Трубі відповіли у такому ж порядку. Одержали відповідь: „говорить четверта камера". І того таки дня наші камери пов'язалися з усіма сусідніми камерами, що виходили вікнами на вулицю. Я нав'язав контакт і з моїми товаришами по справі і обмінявся з ними необхідними для нас відомостями. О с о б ливо важливо було для них знати дійсну ролю наших двох спільних знайомих, що виявилися агентами ГПУ; вони були для нас дуже небезпечними свідками.

Але недовго тривали наші зносини з сусідами. Чергові вартові підслухали наші розмови, донесли про це начальству і перестукування, під страхом суворої кари, було припинене. Але головне вже зробили. Ми не тільки знали, хто перебував поруч з нами, але й робили взаємні перестороги.

Друга ж частина наших камер, що виходила вікнами на дворик для прогулянок, була по другому боці коридору, і з ними не було ніякого зв'язку. В цих камерах перебували решта чотири мої товариші по справі, а також, як виявилося потім, і інші більше або менше цікаві постаті.

Ось, наприклад, генерального штабу царської армії підполковник Калиновський, колишній співробітник ГПУ, потім обвинувачений в організації якихось контрреволюційних повстань серед кубанського козацтва. У відповідь на ці обвинувачення, Калиновський оголосив мокру (з водою) голодівку, був переведений до одиночки і на 33-й день помер від виснаження.

Ось якась незнайома молода дівчина, що була в одній з невеликих камер, намагалася кінчити життя самогубством, але своєчасно була витягнута з петлі і, непритомна, була відвезена до тюремної лікарні...

А ось приборкувач і дресирувальник гадюк. Прізвища його ніхто не пам'ятав, але в його горю всі однокамерники брали велику участь, дуже йому співчували і його осиротілим гадюкам.

Як розповідали ув'язнені, десь на одному із своїх гастрольних виступів „приборкувач" показав глядачам на гадюках, як селяни вступали до колхозу. За його наказом, гадюки зображали в особах щось дуже смішне і антисоветське, за що його і арештувало ГПУ. Осиротілі плазуни сиділи десь в якомусь зачиненому ящику без їжі і води. Приборкувача це дуже хвилювало і він, швидко крокуючи по діягоналі своєї камери, обурювався:

— То нехай вже я контрреволюціонер! Але що мають до того мої невинні змії! Без їжі вони ще перебудуть кілька місяців, але без води через тиждень передохнуть... Обурливо!

Хтось докинув, сміючись:

— Гадюкам твоїм теж пришиють 58 статтю, та ще, крім 10, увіткнуть їм 11 пункт за групування. І поїдеш з ними на гастролі концтаборами!

Дальша доля цієї людини та його осиротілих гадюк мені невідома.

Через три місяці, вже в міській тюрмі, я познайомився з групою анапських німців-колоністів, переведених з НКВД. До них приєднали двох німців — моїх однокамерників і вони разом чекали суду.

Пізніше, десь у таборах, я довідався, що спецколегія присудила їм терміни ув'язнення залежно від кількости одержаних від німецького т-ва „Брати у нужді" марок. За дві марки — два роки, за три — три і т.д. А один з них, місцевий вчитель, за 10 марок і 3 доляри одержав 10 років і три роки позбавлення прав.

Над ними підсміювались:

— Дорого коштували їм ці марочки! Навіть на махру не вистачить, якщо доведеться їм відбувати ці терміни...

Колоністи вели себе обережно і замкнуто. Учитель, який вправлявся в англійській мові, був жвавіший і більш товариський, і тихенько мріяв про Америку, де проживали його родичі.

В цих камерах побували і два італійці. Одного з них у в'язниці звали Торнеллі, а прізвища другого я і досі не знаю.

Самі італійці розповідали про себе таке:

До свого переїзду в СССР вони працювали вантажниками у Марсельському порту. Жили вони там більше або менше добре. Кожен мав по кілька костюмів і пар взуття, непогане харчування та квартиру, отже, жили европейцями... Обоє багато читали. І так начиталися комуністичної літератури, що, нарешті, вирішили поїхати до „щасливої" країни, де робітники заробляють не якихось там 250 франків на тиждень, а цілі сотні карбованців. Їм попався советський корабель, що йшов до СССР, і вони з радістю туди поїхали.

Дорогою капітан пароплава, життерадісний і жвавий сміхун, частував їх весь час різними напоями і дуже смачними російськими стравами, а коли приїхали в СССР, він попрощався з ними від душі, і передав їх в ГПУ.

В. Петренко.

УКРАЇНЦІ Й МОСКАЛІ

4) (Докінчення)

Великоруська мова розвивалася на території Ростов-Суздальського князівства. Шахматов, Виноградов і Філін, каже автор, переконливо показали у своїх працях, як формувалася великоруська народність у середньо-великорусскій полосі, і як перехідні діялекти її стали затирати свої морфольогічні, фонетичні та лексичні межі.

З ходом часу стрижнем, довкола якого об'єднуються різні діялекти великорусскої мови (тверський, рязанський, нижегородський, псковський, новгородський), є діялект Москви, яку заселювали вятичі.

В XIV. і навіть XV. ст. московський діялект є ще рівноправним з іншими великорускими діялектами. Тільки на початку XVI. ст. формується мовна спільнота, а в XVIII. ст. обласні діялекти вже цілком згладжуються у державній мові Московської Русі. В XVII. ст. московська мова, яка збагачується до того і живою народною мовою, є вже спільною мовою великорусскої нації.

Так склалася перша риса як характерна риса нації — спільність мови. Друга характерна риса нації — це спільність території.

В кінці XV. і на початку XVI. ст., за часів Василя III. закінчується об'єднання Московської Русі. „Собирание" Русі завершується будовою великорусcкої держави, себто Московщини, якої дальший розвиток ішов шляхом централізації і консолідації самодержавного ладу.

Спільність території великорусской народности була закріплена успішною об'єднуючою політикою Івана III. і його сина.

В другій половині XVI. ст. починається національне пробудження великоросів. Іскра національної самосвідомости розгоріла і роздула Куликівська битва. Москва виступила в ролі спасительки Русі від інвазії Мамая і татарської неволі. Вона стала носієм „собирания" і Єдности Русі. Московські царі („государи") стали іменувати себе государями всея Руси, „Матушка Свято-Русь-Земля" втілює ідею об'єднання і незалежности Русі.

При кінці XV. і XVI. ст. на основі спільности мови і культури та спільности території формується „великорусская народность", або що являється синонімом, підкреслює автор, „русская национальность".

Як бачимо, терміни „великорусский" і „русский" починає автор уживати як однозначні, що, розуміється, робить він не безцільно.

Ознака спільности економічного життя, (экономическая связность), що визначує поняття нації, бракувала ще на Русі в XV. і XVI. ст. І тільки Опричнина Івана Грізного поклала край економічній роздрібленості Русі. Централізована монархія із самодержавною владою царів виступає в характері „основоположника національної единости".

В XVII. ст. створюються національні економічні звязки — основа нації.

В XVII. ст. на основі синтези живої народної мови з її діялектами, мови фольклору й державної, себто ділової літератури, складається „русский язык.

Торговельно-економічне злиття України і Росії і тісний економічний звязок Росії, з Сибіром створюють один „всеросійський" ринок.

На половину XVIII. ст. припадають початки капіталізму в Росії. Спільність економічного життя Росії не могла не відбитися і на її мові. Питання нормалізації русcкої мови поставив Тредяковский, а вирішив його Ломоносов. Його ж шляхом пішов Сумароков, який викорінив з русcкої мови всякі діялектизми.

Так у половині XVIII. ст. на основі спільности мови, території, економічного життя і психіки, що проявляється у спільности культури, сформувалася „русская" (себто московська нація).

Такий виклад советського ученого про формацію московської нації.

Висновок із нього ясний:

За часів Києвської Русі склався „русский народ", в етнічному значенні слова, предок московської, української і білоруської народностей.

В XIV. і XV. ст. починає формуватися великорусcка народність.

Опричники Івана Грізного промостили шлях формації русcкої нації на терені Московщини. А разом із цим термін „русский" починає заступати термін „великорусский". Це означає, що Москва („Третій Рим") стає носієм „собирания" русских земель.

Опричники Сталіна, слід доповнити висновки проф. Мавродіна, повинні прокласти шлях формації русcкої нації на території Советської Росії. І це здійснює Сталін під гаслом комунізму та при помочі найжахливішого терору, який знає історія, консеквентно, повно, і безпощадно.

Протестаційна маніфестація українців в Бельгії

(Докінчення зі стор. 2-гої).

Нунцій в Бельгії Мис. Ченто вислав з того приводу до Комітету Акції гратуляційного листа з подякою в імені Апостольскої Столиці.

Згадана українська маніфестація була наскрізь додатньою подією в житті української скитальської громади в Бельгії, бо закріпила загально-національну солідарність в її рядах та розпропагувала справу боротьби Українського Народу й Української Церкви в цей переломовий час активізації світового протибольшевицького фронту народів.

Українські робітники-скитальці в Бельгії в числі понад 10,000, зібрані на протестаційних вічах в Гассельті, Льежі, Шарлерua і Монсі, в дні 3-го квітня 1949 р., при участи представників народів, поневолених або загрожених безбожним советським імперіялізмом, перед лицем усього культурного християнського світу:

1) Підносять свій голос протесту проти нелюдських злочинних дій безбожної червоної імперіялістичної Москви, яка найжорстокішими способами поневолює і винищує цілі народи, задавлюючи їхні змагання до самостійного державного життя і до всіх свобід, що прислуговують людині і народам

2) Зокрема протестують проти диявольського задавлювання слугами червоного московського імперіялізму свободи совісти і віри та проти жорстокого переслідування Христової Церкви і її найкращих представників.

3) Протестуючи проти злочинного засуду Й. Ем. Кардинала Міндсентія, українські скитальці хочуть пригадати західному світові, що цей замах на особу і гідність Примаса Угорщини є тільки одним зі звен у безконечному ланцюзі подібних, і ще без порівняння тяжчих, злочинів безбожної Москви проти Христової Церкви, а зокрема супроти Української Церкви, як Греко-Католицької так і Автокефальної Православної. В цей день всесвітніх молитов, українські скитальці клонять в найглибшій пошані свої голови перед мільйоновими кровавими жертвами, що їх понесла і далі носить Українська Церква і український нарід у безупинній боротьбі з демоном всього християнського світу — безбожною Москвою, в обороні Христового Царства. Тільки за останні воєнні і повоєнні роки — девять Українських Греко-Католицьких Архипастирів, м. ін. Митрополити Шептицький і Сліпий, Єпископи Хомишин, Ромжа, Коциловський і ін., кілька тисяч священиків та кілька мільйонів вірних покрилися багряницею великих мучеників за Христа, Україну і за кращу майбутність всього людства. А коли до цього числа жертв із Західньої України додати ще біля 30 Архипастирів Української Автокефальної Православної Церкви (УАПЦ) в Східній Україні з Митрополитом Василем Липківським на чолі, кілька тисяч її духовенства та понад 10 мільйонів вірних — православних українців, які в 1921-1948 рр. карались й умирали за Христа й Україну в тундрах холодного Сибіру, в тайгах проклятої Колими чи в казаматах ГПУ — НКВД — МВД, або ще й сьогодні боряться і страждають у новітніх катакомбах на широких просторах СССР чи на далеких засланнях, — то щойно тоді Голгофта Української Нації повинна стати перед глухим і байдужим світом в цілій повноті.

4) В цей день загальної солідарности і духової єдности всього християнського світу, українські скитальці апелюють до совісти і чести західних народів, щоб вони з більшою, як досі, увагою і зрозумінням поставились до того, що від десяток років діється за ослаленою „залізною заслоною". Зокрема закликають ще вільні народи західнього світу бодай морально підтримати героїчну Українську Повстанську Армію (УПА), яка без ніякої помочі ззовні веде вже повних 7 років одчайдушну боротьбу за життя і волю українського народу та за Українську Церкву, в боротьбу всіх інших народів, об'єднаних ідейно в єдиному Антибольшевицькому Бльоку Народів (АБН), визнаючи їхні підпольні армії воюючими арміями свободолюбивої частини людства.

5) Українські скитальці домагаються створення Міжнародного Трибуналу для розслідування, осудження і покарання всіх страшних злочинів червоної Москви, домагаються створення Міжнародньої Комісії для перевірки безконечного числа найжахливіших концтаборів - катівень СССР, де караються і гинуть мільйони ні в чому невинних громадян, та вимагають звільнення цих новітніх рабів безбожних большевицьких фараонів.

Українські скитальці висловлюють свою глибоку і непохитну віру в Божу справедливість та в остаточну перемогу Правди над Неправдою і Добра над злом. Вони вірять, що кровава Голгофта, яку нині переходить Українська Нація і Церква, це тільки неминучий етап на шляху до світлого Воскресення України, прославленої в Бозі.

Україна була, є і буде непохитним бастіоном християнства та свободи на сході Европи!!!

Успіх американського приятеля українців

Меріледська преса подала вістку, що в дні 5-го травня відступив з активної служби екзекутивний офіцер стейтової поліції мейджор Едвард Джонсон та що на його місце іменовано капітана Ракстона М. Ріджлі, відомого приятеля українців та справді батьківського опікуна нових українських імігрантів, що в останньому в щораз більшій кількості приїжджають на фарми в стейті Меріленд, старанням ЗУАДКомітету. Капітан Ріджлі був підвищений в своєму уряді за його великі особисті спосібности та за заслуги в дотеперішній службі на його відповідальному пості.

Mr. Ruxton M. Ridgely
Captain-Executive Officer.

Докищо невідомо, чи капітан Ріджлі буде іменований теж мейджором, але численні його приятелі в стейтовому уряді висловлюють переконання, що власне капітан Ріджлі є одним з перших кандидатів на пост суперінтендента, що його тепер займає полковник Обер, та каденція якого кінчається в 1951 році. Успіх капітана Ріджлі викликав велике вдовілля серед українців, як серед місцевих громадян так і новоприбулих імігрантів, що майже всі знають капітана, бо він часто зустрічає їх вже в порті приїзду, опісля піклується ними в дорозі та розміщенням на фармах, як і ввесь час дбає, щоби вони справді були та почувалися як дома. З нагоди його підвищення, капітан Ріджлі одержав численні гратуляції від своїх приятелів, до яких цілим серцем прилучуються і українці.

Зі Спорту

НЮАРК, Н. ДЖ.

За гомоном слів — „в здоровому тілі, здорова душа" — зірвалося бадьоре українське юнацтво міста Нюарк і зорганізувало спортове тов. „Січ" — як репрезентативне у змаганнях зі своїми й чужими.

Перші змагання — у відбиванку — спорт. Тов. „Січ" у складі: Гайдучок, Козира, Кульницький, Михайлюк і Женчук, проти У. С. К. у складі: Воловодюк, Драпак, Онищкевич, Тимчишин, Чуйко і Юрчинський, відбулися в Ню Йорку (в парку при 9 вулиці) дня 10 ц. м. і принесли повний успіх змагунам тов. „Січ".

Першу партію грав У. С. К. — як видко — шісткою, а тов. „Січ" пяткою, і мимо того вже від початку можна було зауважати перевагу „Січі". Отже виграє її „Січ" у вислідi 15:3 і 16:14.

В другу партію — реванж — У. С. К. кидає нових змагунів і старається вирішити у свою користь. Однак, по тяжких трьох сетах виграють змагуни „Січі" у вислідi: 15:8, 8:15 і 15:9.

Щодо змагунів У. С. К. є побажаним більше спокою на грищі й більше послуху команді.

П. С.

ПЕНЕСИЛИНА ПОДЕШЕВЛА!—Мері Линч, що працює в лабораторії Шенлі в Ню Йорку, держить вагу з плящечками пенісилини. На одній терезці є одна плящечка, а на другій 8 плящечок. Це означає, що в 1945 році треба було заплатити за одну плящечку стільки, що нині за вісім. єЦ лік, що має нині в лікуванні дуже велике значення.

РАЛФ ДЖОНСОН БОНЧ

(Мировий Посередник в Палестині)

Перший важний крок до миру на Середнім Сході — догода про завішення зброї між Ізраїлем та Єгиптом — був почасти перемогою Обєднаних Націй, бо обидві сторони зрештою прийняли пропозиції, накреслені О.Н. Почасти це була персональна перемога д-ра Ралфа Джонсона Бонча, виконуючого обовязки посередника Обєднаних Націй в Палестині. Правдоподібно найбільш славний з американських нігрів, д-р Бонч взяв на себе відповідальну ролю мирового посередника після вбивства графа Ф. Бернадота та його французького помічника в Єрусалимі 17 вересня минулого року.

Відважний, розсудний, оптиміст, д-р Бонч вважається одним з найбільш здібних адміністраторів при Обєднаних Націях. Він був при цій світовій організації з 1946 року, коли О.Н. „позичили" його з американського департаменту державних справ на становище директора мандатного відділу О.Н. В 1948 році його призначено головою секретаріяту комісії в справах Палестини при О.Н. і коли граф Бернадот вихав в 1948 році до Палестини як мировий посередник О.Н., д-р Боч був його головним помічником.

Славний виховник та один із світових знавців расових взаємовідносин, д-р Бонч виявив себе визначним американцем сучасної доби. Внук невільника, він народився 7 серпня 1904 року. Батько був голярем, мати — музика, що жили тоді в Дітройті.

Середню освіту Бонч здобув в Лос Анджелес, в Каліфорнії. Далі пішов до Каліфорнійського університету, де студіював головно міжнародні взаємовідносини. Підробляв працею як „джанітор", або чищенням, чи вкладанням килимів, або хлопцем на кухні на прибережних пароплавах під час вакацій. Займався не тільки самою наукою, був атлетом, визначався в спортових — бескетбольних, бейзбольних та футбольних — дружинах.

Закінчивши з найвищим відзначенням університет в Каліфорнії, Р. Бонч за кілька слідуючих років здобув славу як вчений, спочатку в Гарвардськім Університеті, потім Говардськім — колегія для негерських студентів у Вашингтоні. Дістав стипендію, яка дала йому змогу досліджувати расові взаємовідносини і колоніяльну політику в Африці та зробити подорож довкола світу. Під час тої подорожі він відвідав Малайський півостров, Филипінські острови, Китай, Японію та Гавайські острови. За той час він не тільки сам вчився, але вчив і інших. В 1903 році одружився з Рут Гаррис, учителькою, яка була його студенткою на літніх курсах Говардського університету.

З 1939 року Р. Бонч був повним професором Говардського університету аж до початку Другої Світової Війни. Він зголосився добровільно до військової служби, але його не прийняли зогляду на старе поранення ноги. Проте служив в Бюрі Стратегічної Служби в африканськім та Далеко Східнім відділах. В 1944 році його переведено до департаменту державних справ, де він помагав накреслювати частини Чартеру Обєднаних Націй.

Упродовж довгих мирових переговорів між представниками Єгипту та Ізраїля на острові Родосі, Р. Бонч визначався не тільки своїми адміністративними здібностями, але також терпінням та надією на успіх, незважаючи на чималі перешкади.

Відносно визнання ізраїльської держави арабськими країнами висловився він так: „Неможливо встаючи кождого ранку бачити щось перед собою і не визнавати того що бачиш за дійсність". Щодо ізраїльської держави, то він передбачає для неї велику будучність і мирне співжиття з сусідами. Справа миру в Палестині буде розглядатися в новій Комісії при О.Н. Д-р Бонч висловив надію, що тепер, коли вже зроблено перший крок до сталого миру на Середнім Сході, він зможе повернутися на свій пост директора мандатного відділу при О.Н. та що він матиме більше часу для своєї родини.

Загальна Рада.

ОБОВЯЗКОМ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ Є, НАЛЕЖАТИ НЕ ТІЛЬКИ САМОМУ ДО СОЮЗУ, АЛЕ ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВЯЗКІВ СВІДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ЦІЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОЇХ ПРИЯТЕЛІВ ТА ЗНАЙОМИХ

МИСТЕЦЬКА РАДА

На українську духову культуру, її творців і працівників сучасна доба накладає особливу відповідальність. Для нашої еміграції кінчається період таборової тимчасовости в одній державі, Німеччині. Стоїмо на порозі нового етапу повного розпорошення, діяспори. Досі наша еміграційна спільнота жила разом і держалася в напівсамоуправних українських оазах. Тепер ця спільнота стає у повному цього слова значенні спільнотою духа, спільнотою духовних зв'язків. Тож духова культура правитиме за наріжні камені національної будівлі на еміграції, а служителі її: — письменники, мистці, вчені будуть головними стовпами, що на них вона спирається. Від них залежатиме розвиток, здоров'я, навіть саме існування нашої національної спільноти.

Такий стан вимагає зосередження духових енергій нації та доцільного керування ними. Щоб досягти цього в ділянці мистецтва, дня 24-го січня 1948 року на з'їзді представників мистецьких об'єднань у Мюнхені зорганізувалася

МИСТЕЦЬКА РАДА при Ресорті ОСВІТИ та ВІРОІСПОВІДАНЬ Виконного Органу Української Національної Ради.

Її головним завданням буде:

1. — подбати, щоб не розгубилися і не пропали для нації мистецькі сили й їх об'єднання, але щоб по можливості пляново розселювалися серед більших українських зосереджень світу;

2. — опікуватися мистецьким доростом у повній співпраці з Комісією Допомоги Українському Студентству (КОДУС), керівництво якої заявило свою готовість до неї; зв'язувати той дорост з українським мистецьким світом і його традиціями, щоб не дати йому розплистися в чужому мистецькому довкіллі;

3. — дбати про гідний вияв сучасної української душі в мистецтві та

4. — дбати про гідну репрезентацію української мистецької культури перед зовнішнім світом.

Ресорт Освіти та Віроісповідань при Виконному Органі УНРади докладе всіх зусиль, щоб за допомогою своїх представництв у різних країнах дати Мистецькій Раді можливості і організаційні рами для виконання цих завдань.

Повідомляючи українське громадянство про створення Мистецької Ради, Ресорт Освіти та Віроісповідань і Мистецька Рада звертаються насамперед до самих мистців і письменників з закликом до найтіснішої співпраці з ними. Разом з тим звертаються до всього українського громадянства поза межами батьківщини, відкликаючися до його розуміння ваги духової культури, особливо в нинішньому нашому стані, і відкликаються до завсіди живого в ньому шляхетного меценатства.

Віримо, що в тісній співпраці і при взаємодопомозі збережемо та розбудуємо духові основи нашої національної спільноти.

Підписали:

За Ресорт Освіти та Віроісповідань:

М. Шлемкевич,
голова Колегії Ресорту.

Члени Мистецької Ради:

Володимир Блавацький
Василь Витвицький
Йосиф Гірняк
Михайло Дмитренко
Едвард Козак
Богдан Кравців
Евген Крахно
Михайло Кушнір
Зеновій Лисько
Роман Савицький
Юрій Шерех.

Секретаріят Мистецької Ради:
Михайло Кушнір.

ГОТУЮТЬСЯ ДО ЛОВЛІ ОСЕЛЕДЦІВ.—Ці порожні бочки скоро наповняться смачними оселедцями з Північного Моря. Сезон ловлі вже недалекий і голяндці готуються до „жнив". Картина знята в Шевененгін, в Голяндії.

ШУКАЮТЬ СВОЇХ РІДНИХ

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохаємться на початку листа доконче подати під яким числом в розшуках було надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.

За листами чи адресами від скитальників прохаємо звертатись безпосередньо до ЗУАДКомітету, адресу якого подано при кінці.

Зголошуючись на розшуки не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових видатків та за витрату часу на полагодження вашої справи.

* * *

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

17,665 **До тоборових управ** на скитальщині: від відділу розшуків при ЗУАДК. Проситься звідомити по таборах, що за Школьник Володимиром (був в Італії- пошукує стрийко з Америки, Школьник Іван. Голоситись під ч. 17,665.

17,666 Совирда Розалії, Горуць Миколи з с. Фолюш (Ясло) від Совирда Григорія.

17,667 **До таборових управ** на скитальщині від Відділу Розшуків при ЗУАДК. Проситься повідомити по таборах, що за Слюсар Максимом, Іваном, Катериною або їхніми дітьми з с. Ізидорівки (Жидачів) пошукує сестра з Америки Дуб Анна. Голоситись під числом 17,667.

17,668 Форманюк Танаса, Федора, Степана сини Бартка з Камінця Поділ. (Україна) від Форманюк Василини.

17,669 Сацевич Мойсея, Скращук Гната, Курашик Явдокима, Павла і Сергія всі вони з міст. Дивин біля Кобриня від Сацевич Гната.

17,670 Дупірак з с. Вовче (Турка над Стриєм) від Роль Олекси с. Катерини.

17,671 Пелех Евдокії, Хоптян Марії, Хафтар Іллі з с. Іваців Горішний і Долішний від Братна Марії.

17,672 Корба Івана с. Данила з с. Жидівське (Ясло) від Корба Миколая.

17,673 Кохацький Адама і Фені зам. Левита з с. Гільське (Лісько) від Левита Михайла.

17,674 Кравченко Івана з Донської области від Клименко Івана.

17,675 Кревних і знайомих з с. Хотинець (Яворів) від Бурлат Івана.

17,676 Костюк Юрка з с. Колінці (Товмач) від Галванюк Петра.

17,677 Мурга Івана з м. Борщів від Крочак Антона.

17,678 Яхимець Степана з с. Старево (Мостиська) від Смук Еви донька брата Яхимця.

17,679 Вакуленко з с. Топільна (Київщина) від Чайка Миколи.

17,680 Пукало Катерини з с. Пинян (Самбір) зам. Потоцька від Пукало Івана.

17,681 Сподарик Василя с. Миколи з с. Журовці (Рава Руська) від Сподарик Степана с. Якима.

17,682 Савка Катерини з дому Зубко з с. Никловичі (Мостиська) від Сусяк Анастазії з дому Суряк д. Михайла.

17,683 Тиндик і односельчан з с. Бортотин Біленький (Мостиська) від Місьонг Пилипа.

17,684 Ткач Михайла, Стаха і Йосифа з с. Руденка (Лісько) від Ткач Осипа.

17,685 Коваль Федора вуйка з с. Тершів (Старий Самбір) від Добромильский Володимира.

17,686 Яцевюк Дмитра, Степана і Агафії з с. Торговиці від Баюрчак Михайла.

17,687 Врублевський Івана с. дяка, Чорний Юрка і Анни с. і д. Якова з с. Винятинець (Заліщики) від Комарницький Тоська.

17,688 а) Дробот Віктора з с. Туря (Старий Самбір) від Мусів (Мувів) Василя.

17,688 б) Перук Параски з дому Попадин з с. Губичі (Борислав) від Попадин Розалії зам. Мусів.

17,689 Чемерис Ілька з с. Королівки (Товмач) від Бойчук Івана.

17,690 Семирозум Онуфрія з с. Лошнів (Товмач) від Семирозум Евдокії д. Миколи.

17,691 Сохацький Миколи з с. Дзвиняч (Заліщики) від Сохацький Евгена.

17,692 Кривий Дамяна батька від сина Кривий Кипріяна.

Голоситись на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia, 5, Pa.

Вступайте в члени У. Н. Союзу

ГЕНЕРАЛЬНА АСАМБЛЕЯ ВІДВОЛІКАЄ СПРАВУ ЧЛЕНСТВА ІЗРАЇЛЯ

Лейк Соксес, 14 квітня. Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй рішила вчора передати подання Ізраїля про членство в ОН під розгляд свому Політичному Комітетові, відволікаючи тим самим остаточне вирішення цеї справи щонайменше до кінцевого тижня цеї весняної сесії. Справу вирішено більшістю 31 голосів проти 18 та при 7 здержаних і 2 неприявних. Загальний Комітет Асамлеї рекомендував минулого тижня, щоби Асамблея полагодила цю справу, не дожидаючи дебати над нею в Політичному Комітеті і тому були оправдані надії, що Ізраїль може стати 59 членом цеї світової організації вже з кінцем наступного тижня. Інше рішення Асамблеї запало після того, як скандинавські та деякі південно-американські країни прилучилися до Британії та арабських країн, домагаючись, щоби справу таки розглянула наперед Політичний Комітет.

—o—

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Д. Х., Олифант, Па. — Це мова про „диявола", про якого згадував Чорчил у часі війни.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

CHICAGO, ILL. — Monthly meeting of Birth of Holy Virgin Society, Branch 259, will be held Sunday, April 17, at 1903 W. 51st St., at 2:00 P.M. — P. Trusiak, Treas.

ВЕТЛЕГЕМ, ПА. — Збори Бр. св. Димитрія, від. 288, відбудуться в неділю, 17. квітня, в годині 2:30, в парафіяльній гали, 235 Карбон ул. Уряд просить членів явитися на збори, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають вирівнати свій довг. — За уряд: М. Брус, предс.; Д. Мушастий, кас.; А. Данилюк, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Тов. Запорозька Січ, від. 342, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 17. квітня, в годині 2. пополудні, в галі церковній. Просимо всіх членів прийти на час. Пригадуємо довгуючим членам, щоби вирівнали свою належитість, бо інакше будуть суспендовані. Нова адреса секретаря: John Markowicz, 287 Randoph St., Carteret, N. J. — За уряд: І. Савчак, Н. Крупа, І. Маркович, секр

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Юрія, від. 239, відбудуться в суботу, 16. квітня, точно в год. 7. ввечір. Зогляду на багато важних справ приявність усіх членів обовязкова. — Уряд.

САВТПОРТ, КОНН. — Тов. ім. Т. Шевченка, від. 84, подає до відома всім місцевим і позамісцевим членицям і членам, що квартальні збори відбудуться в неділю, 17. квітня, точно в год. 4. пополудні, в гали У. Н. Дому, 279 Кінгс Гайвей Вест. Будуть важні справи до полагодження, тому уряд просить всіх членів прийти на час. — За уряд: Ю. Гоголь, предс.; М. Сендзік, кас.; П. Дудко, секр.

КУРТІС ВЕЙ, МД. — Бр. св. Михаїла, від. 55, повідомляє всіх новованих до У. Н. Союзу членів, котрі ще не заплатили за місяць березень, то просимо прислати за два місяці за березень і квітень. Котрий член не заплатить буде виключений з У. Н. Союзу і Братства. Просимо нововписаних членів запамятати собі, що вкладки треба присилати кожного місяця від 1. до 10., щоб можна їх зібрати і вислати до головної канцелярії У. Н. Союзу. Гроші висилати на адресу: Alexander Szandrowski, 1630 Ceddar St., Curtis Bay 26, Md. Чеки виписувати: Ukrainian National Association. — За уряд: П. Чайковський, предс.; А. Шандровський, секр.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 6. квітня 1949 р. померла в Смокрон, Па., в 71. році життя

ЕВА ДЖМЕЛИК,

довголітна члениця У. Н. Союзу, відділу 258, в Hautzdale, Pa.

Покійна походила з села Явірця, повіт Ліско, Зах. Україна. Полишила в смутку мужа, 7 синів, 6 дочок і внуків.

Похорон відбувся 10-го квітня при участи численної родини і знайомих. — В. Її П.!

В. Воловецький, секр.

Дня 7. квітня 1949 р. померла в 46. році життя

СОФІЯ ОНУСКАНИЧ,

члениця Бр. св. Василія, від. 339 У. Н. Союзу в Филаделфії, Па.

Покійна полишила в смутку мужа Івана і три дочки: Марію і Анну подружених і Олену.

Похорон відбувся в понеділок, 11. квітня, з дому жалоби до католицької церкви, а відтак на цвинтар в Факс Чейс. — В. Її П.!

А. Хщомяк, секр.

ТАРЗАН, ч. 2073. Спостерігач на дереві.

Прибігши на місце Мулакового вистрілу, Батну скочив у прогалину, в якій щез Тарзан.

„Малпячий Тарзан був тут і запитував про діямант" — сказав Мулак саме тоді, як Батна розрізав його пута.

„Він прийде, але нас тут уже не буде" — сказав Батна.

Одначе Тарзан не відійшов, а поспішав за ними вершками дерев, тоді як вони йшли вгору потока.